

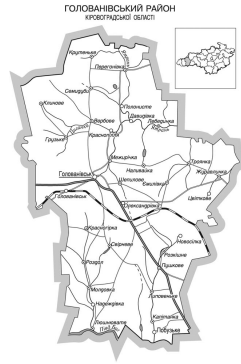

ГОЛОВАНІВСЬКИЙ РАЙОН — район, що знаходиться у західній частині [Кіровоградської області](#). Утвор. 1923. Існував 1923–63, відновлено 1965; від 1954 — у складі Кіровоград. обл. Внаслідок голодомору 1932–33 на тер. р-ну померло бл. 10 тис. осіб. Від липня 1941 до березня 1944 — під нім.-фашист. окупацією. 9719 жит. воювало на фронтах 2-ї світової війни, з них 4970 загинуло. На каторжні роботи до Німеччини нацисти вивезли 2213 осіб. Площа 1,0 тис. км². Насел. 36 852 особи (2001, складає 90,0 % до 1989), переважно українці. Проживають також росіяни, молдавани, євреї, болгари та білоруси. У складі р-ну — смт [Голованівськ](#) та [Побузьке](#), 48 сільс. насел. пунктів. Залізничні ст.: Голованівськ, Ємилівка, Нікель, Побузький. Знаходиться у межах пд. відрогів Придніпров. височини. Поверхня — підвищена полого-хвиляста рівнина, розчлен. долинами річок, ярами та балками. Пл. лісів держ. фонду 9,2 тис. га, полезахис. смуг — 1,1 тис. га. Корисні копалини: залізні та нікел. руди, граніт. Річки: Пд. Буг, Ятрань. Ґрунти переважно чорноземні. Пром. підприємства: ВАТ «Побуз. феронікел. завод», держ. підприємство «Межиріц. вітамін. завод» АТ «Укрмедпром», ВАТ «Перегонів. цукр. завод». Пл. с.-г. угідь 73,9 тис. га, з них під садами — 800 га. Осн. галузь с. господарства — вирощування зернових культур та цукр. буряків; розвинуте тваринництво м'ясо-молоч. напрямку. Працюють 21 с.-г. ТОВ, 119 фермер. госп-в. У р-ні — 29 заг.-осв. шкіл, 29 дошкіл. закладів, с.-г. училище; 2 лікарні, 4 дільничні амбулаторії, 29 фельдшер.-акушер. пунктів, 5

аптек, 7 аптек. пунктів; 31 б-ка, 19 Будинків культури, школа мистецтв, муз. школа; стадіон, 2 ДЮСШ; 5 музеїв, зокрема [Голованівського району історії музей](#), Великої Вітчизн. війни (с. Красногірка); відділ. 3-х банків. Виходять газети [«Вісник Голованівщини»](#), «Там, де Ятрань». Є заповідні урочища «Пушкове», «Крутеньке», «Лещівка», ботан. пам'ятка природи «Дуб-велетень», ландшафт. заповідник «Там, де Ятрань круто в'ється» (усі — місц. значення). Реліг. громади: 4 — УПЦ КП, УПЦ МП, 3 — євангел. християн-баптистів, 2 — християн віри євангельської. Пам'ятки архітектури: синагога (кін. 19 ст., смт Голованівськ), церква Іоана Богослова (серед. 19 ст., смт Голованівськ), 2 садибні будинки (поч. 19 ст., с. Межирічка; 1899, с. Перегонівка), водяний млин (поч. 20 ст., с. Давидівка), церква Іоана Богослова (1902, с. Крутеньке), ігровий будинок (нині відділ рай. податк. інспекції; 1908, смт Голованівськ), Михайлів. церква (1914, с. Надєждівка). Досліджено 4 скіф. кургани (5–3 ст. до н. е., попл. с. Межирічка); 5 курганів з похованнями кочівників (11–14 ст., попл. с. Троянка), поселення трипіл. (3 тис. до н. е.) та черняхів. (2–6 ст. до н. е.; обидві — попл. с. Ємилівка) культур. Серед видат. уродженців р-ну — держ. і політичний діяч [В. Голубович](#) (с. Молдовка); д-ри н. — зоотехнік, чл.-кор. УААН [М. Березовський](#) (с. Перегонівка), зоолог [М. Бобрецький](#) (с. Троянка), кардіохірург [О. Довгань](#) (с. Свірневе), інж.-кораблебудівельник [В. Квасницький](#) (с. Надєждівка), вет. лікар [С. Рудик](#) (с. Капітанка); поети [В. Гаранін](#) (с. Троянка) та [П. Розвозчик](#) (с. Вербове), прозаїк [В. Полянецький](#) (с. Капітанка); художники [О. Гащук](#) (с. Межирічка), [В. Марчак](#) (с. Красногірка); співак, нар. арт. УРСР [В. Козерацький](#) (с. Грузьке); повстан. отаман періоду воєн. дій 1918–20-х рр. [Р. Бабій](#) (с. Грузьке), Герой Радянського Союзу [О. Каневський](#) (с. Розкішне). У Г. р. споруджено 53 пам'ятники і обеліски вічної Слави воїнам-визволителям і односельцям, які загинули під час 2-ї світової війни.

[С. В. Піддубний](#), [Т. М. Старжинська](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Голованівський район / С. В. Піддубний, Т. М. Старжинська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25293>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).